

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 11Co/27/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3823219339
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Radičová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3823219339.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Radičovej a členiek senátu JUDr. Ivety Záleskej a JUDr. Evy Vékonyovej, v právnej veci navrhovateľov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXXX/X, D., 2/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. C. XXX/XX, F., obaja právne zastúpení: ŠTELLMACHOVÁ & PARTNERS s. r. o., so sídlom Hurbanova 1243/18, Liptovský Mikuláš, IČO: 36 861 251, proti odporcovi: F. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. H. I. XXXX/X, J. K. J., právne zastúpený: Advokátska kancelária KONCOVÁ & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Kpt. Jaroša 29, Trenčín, IČO: 47 256 907, o nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie odporcu proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza, č. k. 23C/22/2023-111 zo dňa 8. septembra 2023, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti (výrok I.) m e n í tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia z a m i e t a .

II. Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku III. m e n í tak, že odporcovi p r i z n á v a proti navrhovateľom v 1./ a 2./ rade nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 %.

III. Odporcovi proti navrhovateľom v 1./ a 2./ rade p r i z n á v a náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie vo výroku I. neodkladným opatrením nariadil žalovanému (správne má byť odporcovi, pozn. odvolacieho súdu), aby až do právoplatného skončenia konania na Najvyššom súde Slovenskej republiky o dovolaní navrhovateľov v 1./ a 2./ rade proti rozsudku Krajského súdu Trenčín, č. k. 17Co/42/2022-394 zo dňa 27.04.2023, v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, nachádzajúcim sa v k. ú. F., sa zdržal výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam, uvedeným v zmluve o zriadení záložného práva, evidovanej na Okresnom úrade Prievidza, katastrálny odbor pod V XXXX/XX - L. XXXX/XX a pod P XXX/XX - L. XXXX/XX, špecifikovaným vo výroku uznesenia súdu prvej inštancie.

Vo výroku II. zamietol návrh navrhovateľov v 1./ a 2./ rade o uloženie odporcovi, aby do troch dní od právoplatnosti uznesenia o neodkladnom opatrení, vzal späť svoj návrh na vklad vlastníckeho práva v zmysle kúpnej zmluvy evidovanej Okresným úradom Prievidza, katastrálny odbor pod V XXXX/XXXX, a aby sa zdržal až do právoplatného skončenia konania na Najvyššom súde Slovenskej republiky o ich dovolaní proti rozsudku Krajského súdu Trenčín, č. k. 17Co/42/2022-394 zo dňa 27.04.2023, akýchkoľvek úkonov (uzatváranie scudzovacích zmlúv) vo vzťahu k nakladaniu s nehnuteľnosťami, nachádzajúcimi sa v k. ú. F., špecifikovanými vo výroku uznesenia súdu prvej inštancie.

Vo výroku III. nepriznal žiadnej zo strán právo na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie rozhodoval na podklade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa navrhovatelia v 1./ a 2./ rade (ďalej aj „navrhovatelia“) domáhali, aby súd neodkladným opatrením uložil odporcovi, aby až do právoplatného skončenia konania na Najvyššom súde Slovenskej republiky o ich dovolaní proti rozsudku Krajského súdu Trenčín, č. k. 17Co/42/2022-394 zo dňa 27.04.2023, v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam špecifikovaným v podanom návrhu, sa zdržal výkonu záložného práva k uvedeným nehnuteľnostiam, evidovaného na Okresnom úrade Prievidza, katastrálny odbor pod V XXXX/XX, VZ XXXX/XX a VZ XXXX/XX.

3. V doplnení návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 22.08.2023 navrhovatelia navrhli, aby súd odporcovi uložil, aby do troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia vzal späť svoj návrh na vklad vlastníckeho práva v zmysle kúpnej zmluvy, evidovanej na Okresnom úrade Prievidza, katastrálny odbor pod V XXXX/XXXX, a aby sa zdržal akýchkoľvek úkonov vo vzťahu k nakladaniu s nehnuteľnosťami špecifikovanými v návrhu (uzatváranie scudzovacích zmlúv), a to až do právoplatného skončenia konania na Najvyššom súde Slovenskej republiky o ich dovolaní proti rozsudku Krajského súdu Trenčín, č. k. 17Co/42/2022-394 zo dňa 27.04.2023.

4. Z obsahu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia súd prvej inštancie zistil, že F. G., voči ktorému sa navrhovatelia v 1./ a 2./ rade domáhajú nariadenia neodkladného opatrenia, je osoba, proti ktorej má v budúcnosti smerovať žaloba o neplatnosť záložnej zmluvy. Súd posudzoval otázku, či navrhovatelia osvedčili pravdepodobnosť nároku voči F. G. - odporcovi. Uviedol, že navrhovatelia podali žalobu na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ku ktorým má odporca zriadené záložné právo, o ktorej žalobe už bolo právoplatne rozhodnuté a oni podali dovolanie proti rozsudku Krajského súdu Trenčín, č. k. 17Co/42/2022-394 zo dňa 27.04.2023, odôvodnili ho ustanovením § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Výlučne pre účely rozhodnutia o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nebolo podľa názoru súdu prvej inštancie možné jednoznačne vylúčiť, že dovolanie navrhovateľov je zjavne bezdôvodné, a že vlastnícke právo M. J., ktorý uzatvoril záložnú zmluvu s F. G. na predmetných nehnuteľnostiach, už nie je spochybnené.

5. Súd prvej inštancie konštatoval, že v prípade, ak by Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné a zrušil rozsudok Krajského súdu Trenčín, č. k. 17Co/42/2022-394 zo dňa 27.04.2023, ako aj rozsudok Okresného súdu Prievidza, č. k. 11C/30/2019-331 zo dňa 13.12.2021, respektíve, ak by následne odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a navrhovatelia by v súdnom konaní boli úspešní, znamenalo by to, že zmluva o zriadení záložného práva na predmetné nehnuteľnosti, ktorú uzavrel odporca ako záložný veriteľ s M. J., je neplatným právnym úkonom, nakoľko tento nemohol zriadiť záložné právo k nehnuteľnostiam, ktoré neboli v jeho vlastníctve. Ak dovolanie nebude dôvodné, vlastníkom predmetných nehnuteľností ostane M. J., ktorý mohol uzatvoriť zmluvu o zriadení záložného práva s F. G..

6. Súd prvej inštancie zastával názor, že navrhovatelia osvedčili základné skutočnosti (teda nemusia byť nepochybne preukázané) potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorý si budú proti odporcovi v budúcnosti uplatňovať. Osvedčili, že existuje určité ich právo ochrany.

7. Skutočnosť, že odporca ako záložný veriteľ (ktorý koná v mene záložcu) začal aktívne vykonávať záložné právo na predmetných nehnuteľnostiach, preukázali navrhovatelia predložením výpisov z LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, k. ú. F., v ktorých sa nachádza poznámka Okresného úradu Prievidza, katastrálny odbor, ktorá informuje, že bolo oznámené začatie výkonu záložného práva priamym predajom (P XXX/XX - L. XXXX/XX). To, že k prevodu vlastníckeho práva z M. J. (v mene ktorého koná žalovaný ako záložný veriteľ) môže aj reálne dôjsť, svedčí vkladové konanie L. XXXX/XXXX.

8. Podľa názoru súdu prvej inštancie tak bolo potrebné bezodkladne upraviť pomery medzi účastníkmi, nakoľko výkonom záložného práva priamym predajom zo strany odporcu (koná v mene záložcu) dôjde k zmene v osobe, ktorá je aktuálne zapísaná ako vlastník predmetných nehnuteľností, a voči ktorej sa vedie vyššie uvedené súdne konanie o určenie vlastníckeho práva. Právne úkony odporcu by sťažili ochranu práv navrhovateľov k nehnuteľnostiam. Navrhovatelia osvedčili také skutočnosti, ktoré spochybnili zákonnosť výkonu záložného práva odporcom ako záložným veriteľom.

9. Súd prvej inštancie konštatoval, že zmyslom neodkladného opatrenia je poskytnúť ochranu oprávnenej osobe a zabrániť zhoršovaniu jej postavenia. Na základe uvedených skutočností tak dospel k záveru, že navrhovatelia nemajú inú možnosť ochrany svojich práv a sledovaný účel nie je pritom možné dosiahnuť zabezpečovacím opatrením.

10. V zmysle § 336 ods. 1 CSP súd prvej inštancie neuložil navrhovateľom podať žalobu vo veci samej, pretože je predpoklad, že neodkladným opatrením možno do právoplatného skončenia konania na Najvyššom súde Slovenskej republiky o dovolaní proti rozsudku Krajského súdu Trenčín, č. k. 17Co/42/2022-394 zo dňa 27.04.2023 v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi nimi a odporcom. V zmysle § 337 ods. 1 CSP môže odporca podať návrh na zrušenie neodkladného opatrenia, ak jeho dôvody odpadli, alebo podať voči navrhovateľom žalobu napríklad, že je dané jeho právo domáhať sa výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam.

11. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie výrokom I. rozhodol, že neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania na Najvyššom súde Slovenskej republiky o dovolaní proti rozsudku Krajského súdu Trenčín, č. k. 17Co/42/2022-394 zo dňa 27.04.2023, v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

12. Výrok II. súd prvej inštancie odôvodnil skutočnosťou, že súd nie je oprávnený zasahovať do konania o povolení vkladu a ukladať účastníkovi, aby vzal späť návrh na povolenie vkladu. Konštatoval, že nie je zrejmé, či návrh na povolenie vkladu podal odporca alebo druhý účastník zmluvy, respektíve všetci účastníci kúpnej zmluvy.

13. Súd prvej inštancie zamietol aj tú časť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorou navrhovatelia navrhovali, aby sa odporca zdržal akýchkoľvek úkonov vo vzťahu k nakladaniu s predmetnými nehnuteľnosťami (uzatváranie scudzovacích zmlúv), a to až do právoplatného skončenia konania na Najvyššom súde Slovenskej republiky o dovolaní voči rozsudku Krajského súdu Trenčín, č. k. 17Co/42/2022-394 zo dňa 27.04.2023, pretože obmedzenie uvedené v I. výroku uznesenia, a to „zdržať sa výkonu záložného práva“, zahŕňa aj uzatváranie scudzovacích zmlúv. Preto nebolo potrebné zvlášť špecifikovať tento spôsob nakladania s predmetnými nehnuteľnosťami.

14. Súd prvej inštancie nepriznal žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania (výrok III.) s poukazom na § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, nakoľko každá zo strán mala vo veci úspech čiastočný.

15. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcej časti (výrok I.) podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporca z dôvodov uvedených v § 356 ods. 1 písm. a), e), f), g), h) CSP, nakoľko konajúci súd nesprávne vyhodnotil splnenie procesných podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia a vec nesprávne právne posúdil, čo viedlo k nesprávnemu a nezákonnému rozhodnutiu. Odmietol tvrdenia o tom, že výkonom záložného práva priamym predajom zo strany odporcu (koná v mene záložcu) dôjde k sťaženiu právneho postavenia navrhovateľov a k ohrozeniu výkonu ich práva. Poukázal na skutočnosť, že žaloba navrhovateľov o určenie vlastníckeho práva bola už predmetom prvostupňového, ako aj odvolacieho konania, v rámci ktorého bola právoplatne konštatovaná jednoznačná nedôvodnosť nároku navrhovateľov a vo veci bolo uskutočnené rozsiahle dokazovanie, ktorým sa nepodarilo navrhovateľom preukázať, že by boli vlastníckymi predmetných nehnuteľností. Uviedol, že posúdenie prípustnosti dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku patrí výlučne do právomoci Najvyššieho súdu SR, pričom pokiaľ by vo veci existovala obava o ohrozenie budúcich práv, je v jeho kompetencii na návrh navrhovateľov odložiť právoplatnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Zastával názor, že skutočnosť podania dovolania v právoplatne skončenej veci samo o sebe nedôvodí potrebu bezodkladnej úpravy pomerov strán sporu, najmä pokiaľ sa táto úprava týka práv tretej osoby, odlišnej od žalovaného v základnom spore o určenie vlastníckeho práva. Poukázal na skutočnosť, že nariadenie neodkladného opatrenia neprimeraným spôsobom zasahuje do práv žalovaného ako tretej osoby, ktorá nie je účastníkom konania o určenie vlastníckeho práva. Nestotožnil sa s konštatovaním súdu o tom, že môže byť v budúcnosti stranou sporu týkajúceho sa existencie záložného práva. Ako sám súd konštatoval, záložné právo v prospech odporcu bolo zriadené za existencie sporu o určenie vlastníckeho práva v čase, keď bola na príslušných listoch vlastníctva vyznačená poznámka o prebiehajúcom súdnom konaní. Odporca ako záložný veriteľ teda musel vedieť o tomto spore. V prípade,

ak by súdne konanie skončilo v prospech navrhovateľov a súd by určil, že vlastníckmi nehnuteľnosťí sú navrhovatelia, príslušný Okresný úrad, katastrálny odbor vyznačí v katastri nehnuteľností právny stav tak, ako bol tento pred uzavretím neplatných kúpnych zmlúv. Vzhľadom na uvedené namietal osvedčenie pravdepodobnosti nároku voči nemu ako odporcovi. Ďalej namietal splnenie podmienky v ust. § 325 ods. 1 CSP na nariadenie neodkladného opatrenia, keďže podľa neho neexistuje bezodkladná potreba úpravy pomerov ani obava, že exekúcia bude ohrozená. Mal za to, že prípadným prevodom vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v rámci výkonu záložného práva nehrozí navrhovateľom žiadna ujma ani sťaženie ich právneho postavenia, či uplatňovania práv do budúca pre prípad, že by Najvyšší súd SR vyhovel ich dovolaniu a zrušil právoplatné rozhodnutie krajského súdu. Uviedol, že výrok právoplatného rozsudku o určení vecného práva k nehnuteľnosti, ale aj o určení neplatnosti právneho úkonu, ktorým sa nakladalo s nehnuteľnosťou, je záväzný aj pre účastníkov zmluvy, ktorej sa týka návrh na povolenie vkladu vecného práva k dotknutej nehnuteľnosti, a ktorý bol podaný v čase, keď v katastri nehnuteľností bola vykonaná poznámka o tomto súdnom konaní. Existencia poznámky zapísanej v katastri nehnuteľností zabezpečuje publicitu prebiehajúceho súdneho konania a narúša tým dobromyseľnosť nadobúdateľa vecného práva k nehnuteľnosti. Na základe ustanovení § 34 katastrálneho zákona a § 228 ods. 2 CSP a s poukazom na výpis z katastra nehnuteľností je zrejmé, že navrhovatelia využili možnosť zabezpečiť svoju právnu pozíciu a ochranu svojho práva vyznačením poznámky v katastri o prebiehajúcom súdnom konaní ako aj o podaní dovolania. Ak by aj odporca vykonal právny úkon, ktorého následkom by bola zmena vecného práva k nehnuteľnosti, takýto úkon by sa musel do katastra nehnuteľností zapísať vkladom (§ 28 ods. 1 Katastrálneho zákona), v dôsledku čoho by pre osoby takto zapísané bol záväzný právoplatný rozsudok vydaný vo veci samej. Nadobúdateľ vlastníckeho práva na základe takého úkonu teda nemôže byť dobromyseľný, ako uvádzajú navrhovatelia aj konajúci súd. Ak by súd (hypoteticky) v konečnom dôsledku žalobe navrhovateľov vo veci 11C/30/2019 vyhovel, znamenalo by to vyznačenie stavu pred napadnutými právnymi úkonmi, t. j. výmaz všetkých medzičasom vložených vecných práv. Navrhovateľom teda z úkonov odporcu nehrozí žiadna bezprostredná ujma. Preto v tomto prípade nie je potrebné bezodkladne upraviť pomery a zakázať mu tieto úkony. Pokiaľ ide o obavu, že exekúcia bude ohrozená, poukázal na to, že pokiaľ je predmetom konania určovacia žaloba, neodkladné opatrenie nemôže plniť funkciu zabezpečenia prípadného budúceho výkonu rozhodnutia, pretože pri určovacích nárokoch nie je výkon rozhodnutia vzhľadom na povahu nároku možný. Pri určovacích žalobách neodkladné opatrenie môže iba dočasne upraviť pomery do doby, než sa právoplatne rozhodne. Rozhodnutie vo veci samej nemôže predstavovať exekučný titul, keďže z neho nebude vyplývať žiadne právo na plnenie, a preto nemá byť ani aký výkon súdneho rozhodnutia ohrozený. Na základe uvedených skutočností dospel odporca k záveru, že neboli naplnené podmienky pre vyhovenie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 324 a nasl. CSP. Z uvedených dôvodov žiadal, aby odvolací súd uznesenie v napadnutej časti vo výroku I. zmenil tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne a odporcovi prizná nárok na náhradu trov odvolacieho konania, resp. dané uznesenie zruší a vráti vec súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodovanie vo veci.

16. Navrhovatelia sa k podanému odvolaniu nevyjadrili.

17. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 379 a 380 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako "CSP") bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. a s ním súvisiacom výroku III. je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť. Uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku II. odvolaním napadnuté nebolo, preto je v tejto časti právoplatné a rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknuté.

18. Podľa § 324 ods. 1 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

19. Podľa § 324 ods. 3 CSP, neodkladné opatrenie súd nariadi iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením.

20. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

21. Podľa § 325 ods. 2 CSP písm. d) CSP, neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby niečo vykonala, niečo sa zdržala alebo niečo znášala.

22. Podľa § 326 ods. 1 CSP, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha.

23. Podľa § 329 ods. 1 veta prvá CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

24. Podľa § 329 ods. 3 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

25. Podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

26. Vychádzajúc z citovanej právnej úpravy, pred nariadením neodkladného opatrenia posudzuje súd v celkovom kontexte požadovanej procesnej ochrany, či a) je osvedčená existencia právneho vzťahu medzi sporovými stranami, b) navrhovateľom tvrdené a osvedčené skutočnosti odôvodňujú potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu z ohrozenia exekúcie (princíp opodstatnenosti), c) uložením požadovanej povinnosti alebo obmedzenia objektívne možno dosiahnuť ochranu, ktorej sa navrhovateľ domáha (princíp efektívnosti), d) navrhovaným neodkladným opatrením, pokiaľ má mať podľa okolností prípadu dočasný charakter, nebude vytvorený nenávratný stav, e) právne účinky neodkladného opatrenia neobmedzia povinnú osobu neprimeraným spôsobom a nad nevyhnutný rozsah (princíp proporcionality), f) sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením (§ 324 ods. 3 CSP).

27. Navrhovateľ musí súd opísaním rozhodujúcich skutočností presvedčiť o potrebe nariadiť neodkladné opatrenie v záujme dosiahnutia ochranného účelu, ktorý je pre tento inštitút charakteristický. Rozhodujúce skutočnosti musí navrhovateľ náležitým spôsobom osvedčiť, čo z kvalitatívneho hľadiska nedosahuje intenzitu plnohodnotného dokazovania v zmysle § 185 a nasl. CSP. Takýto procesný postup je zákonom aprobovaný a typický iba pre zisťovanie relevantných skutočností v rámci konania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Reálne vyhodnotenie potreby bezodkladne upraviť pomery je otázkou voľnej úvahy súdu, ktorá však musí byť objektívne preskúmateľná na základe odôvodnenia rozhodnutia. Neodkladné opatrenie bude spravidla opodstatnené, ak navrhovateľovi hrozí vznik alebo rozširovanie škody či inej ujmy, dochádza k porušovaniu alebo ohrozovaniu jeho práv a oprávnených záujmov, prípadne hrozí zhoršenie jeho práva, oprávnených záujmov, prípadne hrozí zhoršenie jeho právnej pozície do takej miery, že sa mu viac bez jeho nariadenia neoplatí uchádzať o konečnú súdnu ochranu.

28. V prejednávanvej veci sa navrhovatelia neodkladným opatrením domáhali, aby súd uložil odporcovi, aby až do právoplatného skončenia konania na Najvyššom súde Slovenskej republiky o dovolaní navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 17Co/42/2022-394 zo dňa 27.04.2023, v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam špecifikovaným v podanom návrhu, sa zdržal výkonu záložného práva k predmetným nehnuteľnostiam, vzniknutého na základe zmluvy o zriadení záložného práva, evidovaného na Okresnom úrade Prievidza, katastrálny odbor pod V XXXX/XX, VZ XXXX/XX a VZ XXXX/XX (t. j. návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, o ktorom súd prvej inštancie rozhodoval napadnutým výrokom I.).

29. Dôvodnosť nariadenia neodkladného opatrenia v danom prípade podľa navrhovateľov vyplýva zo skutočnosti, že vo vzťahu ku nehnuteľnostiam, ku ktorým odporca realizuje v súčasnosti výkon záložného práva, sa vedie dovolacie konanie na základe dovolania navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu Trenčín, č. k. 17Co 42/2022-394 zo dňa 27.04.2023, v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Dôvodnosť neodkladného opatrenia videli aj v tom, že výkonom záložného práva priamym predajom zo strany odporcu dôjde k zmene v osobe, ktorá je súčasne zapísaná ako vlastníak a voči ktorej sa vedie súdne konanie, čím sú ohrozené ich vlastnícke práva k predmetným

nehnutelnostiam. Zastávali názor, že výkonom záložného práva im hrozí reálna škoda v rozsahu viac ako 250.000,- eur.

30. Súd prvej inštancie vyššie uvedenému návrhu navrhovateľov na nariadenie neodkladného opatrenia napadnutým uznesením vyhovel (výrok I.) s poukazom na záver, že navrhovatelia osvedčili základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorý si budú proti odporcovi v budúcnosti uplatňovať. Pri posúdení uvedeného osvedčenia súd vychádzal zo skutočnosti, že navrhovatelia podali dovolanie proti rozsudku Krajského súdu Trenčín, č. k. 17Co/42/2022-394 zo dňa 27.04.2023, v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam špecifikovaným v návrhu. Potrebu bezodkladnej úpravy pomerov medzi účastníkmi konania videl súd v tom, že výkonom záložného práva priamym predajom zo strany odporcu dôjde k zmene v osobe, ktorá je aktuálne zapísaná ako vlastník predmetných nehnuteľností a voči ktorej sa aktuálne vedie vyššie uvedené súdne konanie o určenie vlastníckeho práva. Právne úkony odporcu by sťažili ochranu práv navrhovateľov k nehnuteľnostiam. Navrhovatelia tak podľa súdu prvej inštancie osvedčili také skutočnosti, ktoré spochybnilí zákonnosť výkonu záložného práva odporcom ako záložným veriteľom.

31. Odvolací súd po dôkladnom oboznámení sa s obsahom spisového materiálu a obsahu podaného odvolania vyhodnotil námietky odporcu v odvolaní ako dôvodné.

32. V konaní bolo preukázané, že navrhovatelia (v postavení žalobcov) sa v pôvodnom konaní vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 11C/30/2019 domáhali určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi v žalobe špecifikovaných nehnuteľností (dvoch bytov a garáže), ktoré sú aktuálne zapísané v katastri nehnuteľností na vlastníka - M. J. (žalovaného v pôvodnom konaní). Okresný súd rozsudkom, č. k. 11C/30/2019-331 zo dňa 13.12.2021 rozhodol tak, že žalobu zamietol a žalovanému priznal proti žalobcom nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. Proti tomuto rozhodnutiu podali žalobcovia odvolanie, o ktorom právoplatne rozhodol Krajský súd v Trenčíne rozsudkom, č. k. 17Co/42/2022-394 zo dňa 27.04.2023 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal proti žalobcom náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podali žalobcovia dovolanie, o ktorom nebolo doposiaľ rozhodnuté.

33. V priebehu konania o určenie vlastníckeho práva, sp. zn. 11C/30/2019 uzavrel žalovaný v pôvodnom konaní (Anton Bitrarovský) ako vlastník nehnuteľností s odporcom v tomto konaní zmluvu o zriadení záložného práva k predmetným nehnuteľnostiam – zapísaná v katastri nehnuteľností pod V XXXX/XX-XX XXXX/XX.

34. Na listoch vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam (LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, LV č. XXXX, k. ú. F.) sa nachádza poznámka Okresného úradu Prievidza, katastrálny odbor, ktorá informuje, že bolo oznámené začatie výkonu záložného práva priamym predajom - P XXX/XX - L. XXXX/XX v prospech F. G., nar. XX.XX.XXXX. Rovnako tak sa na uvedených listoch vlastníctva nachádza poznámka o začatí súdneho konania na OS Prievidza sp. zn. 11C/30/2019 o určenie vlastníckeho práva – P X/XX - L. XX/XX a poznámka o podanom dovolaní voči rozsudku Krajského súdu Trenčín, č. k. 17Co/42/2022-394 zo dňa 17.04.2023 v konaní žalobcov proti žalovanému M. J., o určenie vlastníckeho práva - P XXX/XXXX – VZ XXXXX/XXXX.

35. Odvolací súd v zhode s odvolaním odporcu konštatuje, že žaloba navrhovateľov (ako žalobcov v pôvodnom konaní) o určenie vlastníckeho práva už bola predmetom tak prvostupňového, ako aj odvolacieho konania, v rámci ktorého bola na podklade rozsiahleho dokazovania právoplatne konštatovaná nedôvodnosť žalobného návrhu. Žalobcovia neunesli dôkazné bremeno a nepodarilo sa im tak preukázať, že sú podielovými spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností. Odvolací súd konštatuje, že navrhovatelia (v postavení žalobcov) sa v pôvodnom konaní nedomáhali zdržania sa nakladania s uvedenými nehnuteľnosťami vo vzťahu k žalovanému (M. J.), čím by zabránili zriadeniu záložného práva.

36. Navrhovatelia, ako aj súd prvej inštancie, nariadenie neodkladného opatrenia zdôvodňovali predovšetkým podaným dovolaním vo vyššie uvedenom konaní o určenie vlastníckeho práva. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok však nie je podľa názoru odvolacieho súdu zdôvodnením potreby bezodkladnej úpravy pomerov strán sporu, a to navyše za toho stavu, že potreba bezodkladnej úpravy pomerov sa má týkať tretej osoby, odporcu v tomto konaní, t. j. osoby odlišnej od osoby žalovaného

v pôvodnom konaní. Dovolanie je prípustné iba vtedy, keď to zákon jednoznačne pripúšťa. Posúdenie prípustnosti dovolania patrí do právomoci iba Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pričom odvolací súd rovnako ako odporca zastáva názor, že pokiaľ by existovala obava z ohrozenia budúcich práv, je najvyšší súd oprávnený na návrh navrhovateľov odložiť právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu podľa § 444 ods. 1, 2 CSP. V tejto súvislosti odvolací súd v zhode s odporcom poukazuje na názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovený v Uznesení sp. zn. 3 Cdo 616/2015 zo dňa 31.03.2016, ktorý možno použiť na posudzovaný prípad, v zmysle ktorého „Vzhľadom na to, že v čase podania dovolania je (sporná) otázka, ktorú dovtedy posudzovali súdy, už záväzne vyriešená, v dovolacom konaní neprichádza do úvahy taká potreba dočasnej úpravy pomerov účastníkov, ktorá môže byť v niektorých prípadoch opodstatnená do právoplatného skončenia veci. Potreba dočasnej úpravy po podaní dovolania môže však v praxi nastať vo vzťahu k účinkom právoplatného rozhodnutia súdu – jeho vykonateľnosti. Na tieto prípady pamätá ustanovenie § 243 OSP (§ 444 ods. 1 CSP), v zmysle ktorého pred rozhodnutím o dovolaní môže súd, ktorý o ňom má rozhodnúť, odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.“ Za daného stavu, keď bola sporná otázka v pôvodnom konaní už právoplatne vyriešená, sa podľa názoru odvolacieho súdu úprava vzťahu medzi účastníkmi, resp. ochrana práv navrhovateľov, nemá riešiť formou neodkladného opatrenia, tak, ako to navrhli navrhovatelia, ale vyššie uvedeným inštitútom odkladu vykonateľnosti a právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

37. Ďalej odvolací súd poukazuje na skutočnosť, vyplývajúcu aj z vyššie popísaného skutkového stavu, že odporca nebol stranou sporu v konaní o určenie vlastníctva, zmluvu o záložnom práve uzatvoril s osobou zapísanou v katastri nehnuteľností ako vlastník nehnuteľností, ktorý nemal nijakým spôsobom obmedzené právo nakladať s nehnuteľnosťami. Navrhovatelia však neodkladné opatrenie, ktorým sa má zdržať výkonu záložného práva, a ktorým tak majú byť dotknuté jeho práva, navrhli nariadiť voči nemu. V tejto súvislosti odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že navrhovatelia žalobu o určenie neplatnosti vyššie uvedenej záložnej zmluvy, na podklade ktorej má dôjsť k výkonu záložného práva, doposiaľ nepodali a právne dôsledky s ňou spojené namietajú iba v posudzovanom konaní o nariadenie neodkladného opatrenia. Navyiac z podaného návrhu nevyplýva, že navrhovatelia sa mienia domáhať na súde žalobou určenia neplatnosti záložnej zmluvy, ako konštatoval súd I. inštancie v rozhodnutí (bod 61).

38. Súd prvej inštancie potrebu bezodkladnej úpravy pomerov medzi účastníkmi konania videl ďalej v tom, že výkonom záložného práva priamym predajom zo strany odporcu dôjde k zmene v osobe, ktorá je aktuálne zapísaná ako vlastník predmetných nehnuteľností a voči ktorej sa aktuálne vedie vyššie uvedené konanie o určenie vlastníckeho práva. K uvedenému odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že záložné právo v prospech odporcu bolo zriadené počas prebiehajúceho sporu o určenie vlastníckeho práva, čomu svedčí aj poznámka zapísaná na príslušnom liste vlastníctva o prebiehajúcom súdnom spore. Rovnako tak je na listoch vlastníctva vyznačená poznámka o prebiehajúcom dovolacom konaní. Existencia poznámky zapísanej v katastri nehnuteľností zabezpečuje publicitu prebiehajúceho súdneho konania, a tým narúša dobromyseľnosť nadobúdateľa vecného práva k nehnuteľnosti, ktorý ako obozretný nadobúdateľ si musí byť vedomý možných následkov zmeny pôvodného vlastníka. Znamená to, že výrok právoplatného rozsudku o určení vecného práva k nehnuteľnosti je záväzný aj pre účastníkov zmluvy, ktorej sa týka návrh na povolenie vkladu vecného práva k dotknutej nehnuteľnosti a ktorý bol podaný v čase, keď v katastri nehnuteľností bola vykonaná poznámka o tomto súdnom konaní. Zákonodarca touto právnou úpravou rozšíril subjektívne hranice záväznosti súdneho rozhodnutia o určenie vecného práva k nehnuteľnosti, ale aj o určenie neplatnosti právneho úkonu, aj na účastníkov zmluvy, ktorí v čase, keď vecné právo k nehnuteľnosti nadobudli, mali byť oboznámení s existenciou súdneho konania. Nie je pritom rozhodujúce, či sa takéto osoby reálne s poznámkou oboznámili, stačí, že mali objektívnu možnosť zistiť, že o danej nehnuteľnosti sa vedie súdne konanie. Pokiaľ teda bude v katastri po zaznamenaní poznámky o prebiehajúcom súdnom spore zapísaná osoba odlišná od účastníka konania, rozsudok o určení dopadne aj na takúto osobu a predstavuje listinu spôsobilú záznamom privodiť právny stav, ktorý tu bol pred zmenou.

39. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd dospel k záveru, že v danej veci nebola osvedčená potreba bezodkladnej úpravy pomerov podľa § 325 ods. 1 CSP tak, ako to dôvodili navrhovatelia v podanom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a ako to konštatoval súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí. Odvolací súd tak na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že v posudzovanom prípade nebola splnená podmienka pre vyhovenie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nakoľko navrhovatelia neosvedčili nárok, ktorému sa mala

navrhovaným neodkladným opatrením poskytnúť ochrana. Súd I. inštancie pochybil, keď neprihliadol k právoplatnému ukončeniu konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, na ktorých viazne záložné právo odporcu a posudzoval prípustnosť dovolania, jeho dôvodnosť, čo prináleží len NS SR ako súdu dovolaciemu.

40. Na základe uvedených skutočností odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, keď nesprávne vyhodnotil splnenie procesných podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia.

41. Z uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku I. podľa § 388 CSP zmenil tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. S uvedeným výrokom je spojený aj výrok o trovách I. inštančného konania, a preto odvolací súd následne rozhodoval i o týchto trovách.

42. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

43. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

44. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

45. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

46. Podľa § 396 ods. 2 CSP, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

47. Vzhľadom na zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie, v napadnutej časti (výrok I.), odvolací súd rozhodol opätovne aj o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie, ako o nadväzujúcom výroku. V konečnom dôsledku boli v konaní pred súdom prvej inštancie v celom rozsahu navrhovateľa neúspešní a odporca v celom rozsahu úspešný. Z uvedeného dôvodu odvolací súd zmenil podľa § 388 CSP aj výrok III. napadnutého uznesenia a podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 2 CSP priznal odporcovi voči navrhovateľom nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov prvoinštančného konania rozhodne súd podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

48. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný odporca, a preto mu odvolací súd priznal proti navrhovateľom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

49. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).